

Η μελωδία του Δεκέμβρη

Ενός τότε 17χρονου

Ωρα Μηδέν

Είναι 6 Δεκέμβρη 2008.Μεσολλογγίου και Τζαβέλλα ώρα μηδέν. Πάγος. Πάγος και σιωπή. Το αδιανόητο που γίνεται πραγματικότητα,που γίνεται γεγονός, για να πάρει και αυτό τη θέση του στην ιστορία.

-Μαλάκα τι έγινε;

-Τον πυροβόλησαν.

-Τι εννοείς τον πυροβόλησαν ρε;

-Τον πυροβόλησε ο μπάτσος. Πεθαίνει.

Σκέψη πρώτη: Απόγνωση

Σκέψη δεύτερη: Εκδίκηση

Σκέψη τρίτη: Φωτιά

Σκέψη τέταρτη: Θάνατος. Ναι, ΘΑΝΑΤΟΣ.

Σκέψη πέμπτη: Μатаιότητα

Σκέψη έκτη: Εκδίκηση ξανά

Σκέψη έβδομη: Καταστροφή

Το κάνω. Σπάω ότι βρω μπροστά μου. Δε ξέρω γιατί. Μου φταίνει όλα, μου φταίνει όλοι. Ναι. Για μία μόνο στιγμή μου φταίνει όλοι.

Πέτρα στο χέρι. Πέτρα στον αέρα. Πέτρα στο τζάμι. Ρωγμή στο τζάμι. Πάρτο κάτω.

Τώρα σκέψου.

Σφαίρα στη θαλάμη. Όπλο στο χέρι. Πυροβολισμός. Σφαίρα στον αέρα. Σφαίρα στην καρδιά. Ρωγμή στην κανονικότητα. Πάρτην κάτω.

Έτσι ξεκίνησαν οι μέρες που δε θα ξεχάσουμε ποτέ.

Καταδικάζετε τη βία από όπου και αν προέρχεται;

Αυτοί που μιλάνε για βία, έχουνε σκεφτεί ποτέ ποιος όπλισε το χέρι με την πέτρα; Ποιος γκρέμισε στα αλήθεια τη βιτρίνα; Όταν σκοτώνεις 15χρονους έτσι, αλήθεια, τι περιμένεις; Διάλογο; Σύνεση; Ψυχραιμία; Πολιτική αντιπαράθεση μεταξύ κυρίων; Να ζητήσουμε και ένα συγγνώμη ρε παιδιά που η νεολαία πεθαίνει κάθε μέρα και δεν έγινε και τίποτα.

Τι είπατε; Ο υπουργός παιδείας ήτανε στα μπουζούκια; Ε τώρα τι κακεντρέχειες είναι αυτές; Κάτι θα γιόρταζε ο άνθρωπος, είπε να το ρίξει έξω ρε αδερφέ, να ξεφαντώσει λίγο.

Τι είπατε; Ο μπάτσος γύρισε και πυροβόλησε ευθεία; Ε δεχόταν επίθεση ο άνθρωπος από 30 άτομα, αφού το είπε το MEGA τι θέλετε τώρα.

Τι είπατε; Το MEGA παραποίησε το βίντεο της δολοφονίας; Καταλάθος θα έγινε, στο μοντάζ, μην είμαστε καχύποπτοι.

Τι είπατε; 15 χρονών νεκρός; Εντάξει συμπονούμε, αλλά προέχει η δημόσια τάξη και ασφάλεια των πολιτών. Άσε που αυτοί που διαμαρτύρονται είναι αλήτες και βίαιοι.

Στην Ελλάδα, κάθε φορά που οι κυβερνήσεις, τα ΜΜΕ, η διαπλοκή, το κράτος, η τάξη και η ασφάλεια απειλούνται, τα επιχειρήματα περί ανάρμοστης, εκτός πλαισίου και βίαιης συμπεριφοράς των κινητοποιημένων μαζών, γίνονται η προμετωπίδα της ιδεολογικής επίθεσης ενάντια στο κίνημα. Ο ρόλος αυτής της αφήγησης είναι διττός. Αφενός, να απομονώσει την εξέγερση από τις κρίσιμες μάζες που τείνουν ευήκοα ώτα προς τα αιτήματα και τις επιδιώξεις της και τελικά να την οδηγήσει στο περιθώριο. Αφετέρου, να επαναφέρει στην τάξη, τη μερίδα του κόσμου, που παρότι αντιδρά και κινητοποιείται, έχει ιδεολογικές και πολιτικές διαφορές με βίαιες συμπεριφορές, βανδαλισμούς και λεηλασίες. Κάθε φορά όμως που οι κυρίαρχοι μιλάνε για βία, καμώνονται πως δε γνωρίζουν ή δεν αναγνωρίζουν τη δική τους καθημερινή, θεσμική βία, η οποία θα μπορούσε να συμπυκνωθεί στην εξής φράση: Το κράτος έχει το μονοπώλιο της άσκησης νόμιμης βίας.

Είναι όμως μόνο η βία των κατασταλτικών μηχανισμών αυτή που χρησιμοποιούν οι από πάνω για να διατηρούν την κυριαρχία τους; Σύμφωνα, αυτή είναι η ορατή, η φυσική βία, αλλά είναι μόνο αυτή; Γιατί η συζήτηση περί βίας περιστρέφεται μονάχα γύρω από τις πράξεις φυσικής βίας, ενώ η καθημερινή συστημική βία αποκρύπτεται, ή όταν προκύπτει ως επιχείρημα στην όλη συζήτηση, το αντεπιχείρημα είναι ότι πρόκειται περί λαϊκισμού;

Ας δούμε τι γράφει ο Σλαβόι Ζίζεκ σχετικά με το θέμα: [i]

“Η παγίδα είναι, ότι η υποκειμενική και η αντικειμενική βία μπορούν να γίνουν αντιληπτές από τη ίδια σκοπιά ‘ η υποκειμενική βία βιώνεται ως τέτοια με φόντο ένα προϋποτιθέμενο μηδενικό επίπεδο μη βίας. Θεωρείται ως μία διατάραξη της “φυσιολογικής” ειρηνικής κατάστασης των πραγμάτων. Ωστόσο, η αντικειμενική βία είναι ακριβώς η βία που ενυπάρχει σε αυτή τη “φυσιολογική” κατάσταση πραγμάτων. Η αντικειμενική βία είναι αθέατη, εφόσον συντηρεί εκείνο ακριβώς το μηδενικό επίπεδο σε σύγκριση με το οποίο αντιλαμβανόμαστε κάτι ως πράξη υποκειμενικής βίας. Η συστημική βία είναι συνεπώς κάτι σαν την περίφημη “σκοτεινή ύλη” της φυσικής, το απαραίτητο συμπλήρωμα μία υπερβολικά εμφανούς υποκειμενικής βίας. Μπορεί να είναι αθέατη, αλλά θα πρέπει να τη λάβουμε υπόψιν, αν θέλουμε να κατανοήσουμε ότι στην αντίθετη περίπτωση μοιάζει να είναι “ανορθολογικά” ξεσπάσματα υποκειμενικής βίας.”

Αυτό το μηδενικό επίπεδο μη βίας, τολμάνε να μας λένε πως είναι η καθημερινότητα που

βιώνουμε και δεν κατανοούν τα βίαια ξεσπάσματα μας. Η καθημερινότητα που βαραίνει όλο και περισσότερο, μέρα με τη μέρα, λεπτό το λεπτό, κάθε στιγμή. Η καθημερινότητα που μας κάνει όλους να θέλουμε να αναφωνήσουμε : ΔΕΝ ΑΝΤΕΧΩ!

Ώρες ώρες θέλω να διαλύσω όλη τη πόλη από τα θεμέλια. Να ξεριζώσω τα πεζοδρόμια. Θέλω να καταστρέψω το σύμπαν. Όλο αυτό σημαίνει πως είμαι ένας βίαιος άνθρωπος ή ότι προσπαθώ να παραμείνω άνθρωπος; Ακόμα προσπαθώ να καταλάβω. Όμως δεν αντέχω άλλο.

Δεν αντέχω! Δεν αντέχω! Δεν αντέχω!

Δεν αντέχω να βλέπω τις μέρες να περνάνε και όλα να μένουνε ίδια.

Δεν αντέχω να βλέπω τους μπάτσους παντού, να γελάνε σαν γλοιώδη τρωκτικά, όταν κάνουνε έλεγχο σε μετανάστες, τους μπουζουριάζουν κατά δεκάδες και τους οδηγούνε στα σύγχρονα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Δεν αντέχω η πόλη να έχει γεμίσει πρέζα και στους δρόμους άνθρωποι να κυκλοφορούν σαν φαντάσματα, σαν σκιές στις εισόδους των πολυκατοικιών και αυτό να είναι κανονικότητα.

Δεν αντέχω που η γειτονιά μου, η πλατεία Βικτωρίας και ο Άγιος Παντελεήμονας, έχει γεμίσει φασίστες, γιατί μικρός έπαιζα μπάλα με μεταναστόπουλα στην πλατεία που τις νύχτες κάνουν κουμάντο τώρα οι χρυσαυγίτες.

Δεν αντέχω να τρέχω όλη μέρα σχολείο,σπίτι, φροντιστήριο και ξαναδώστου από την αρχή. Και μετά πανεπιστήμιο,φροντιστήριο σπίτι. Και μετά δουλειά, σπίτι,δουλειά. Γάμησε το, δεν είμαι ρομπότ.

Δεν αντέχω που η οικογένεια μου δυσκολεύεται να τα βγάλει πέρα, όπως πολύ περισσότερο χιλιάδες άλλες, που βλέπουν τους κόπους μίας ζωής να χάνονται και εγώ να πρέπει να πω ευχαριστώ, που δε μας πήρε ακόμα η τράπεζα το σπίτι και η μάνα μου έχει δουλειά.

Δεν αντέχω τη ζωή που στήσανε για μένα, με έμενα στην ανεργία, με εμένα στο περιθώριο, με εμένα στο θάνατο. Ζωή για μένα χωρίς εμένα.

Ναι λοιπόν. Καταδικάζω τη ανθρωπιά από όπου και αν προέρχεται.

Η μελωδία και οι νότες της εξέγερσης.

Αν ψάξουμε να βρούμε τι ήτανε λοιπόν αυτός ο Δεκέμβρης, ήτανε ένα μεγάλο “δεν αντέχω”,που σιγόβραζε μέσα στον καθένα μας και επιτέλους η γενιά μας το φώναξε συλλογικά. Ένα “δεν αντέχω” όμως, που βγήκε στους δρόμους, εξαπλώθηκε, μετασηματίστηκε και τελικά έγινε εξέγερση. Με τους δικούς της όρους, τρόπους και χρόνους. Με τις ιδιομορφίες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Εξέγερση όμως. Εξέγερση παντού.

Διαβάζοντας ένα κείμενο των WU-MING βρήκα κάτι που μου ταίριαξε απίστευτα με το Δεκέμβρη. [ii]

Όπως το έθεσε η Αόρατη Επιτροπή το 2009 στο κείμενό της με τίτλο «Mise au point» :

«Ένα επαναστατικό κίνημα δεν εξαπλώνεται σαν μολυσματική ασθένεια, αλλά εξαιτίας της απήχησής του. Κάτι που γεννιέται εδώ αντηχεί το κύμα της εξέγερσης που ξέσπασε κάπου αλλού. Το σώμα που εξεγείρεται το κάνει με τον δικό του τρόπο. Η εξέγερση δεν απλώνεται σαν το λοιμό ή την πυρκαγιά- δεν είναι μια γραμμική διαδικασία που περνάει από τον έναν στον άλλο, ξεκινώντας από μια σπίθα. Αντίθετα, η εξέγερση παίρνει σχήμα όπως οι μελωδίες, που ακόμη κι αν διασκορπίζονται ατάκτως στο χωροχρόνο, καταφέρνουν να επιβάλλουν το ρυθμό των δονήσεων τους, να αποκτούν νόημα στη συγκυρία, ώσπου οποιαδήποτε επιστροφή σε κανονικότητες να φαντάζει πλέον ανεπιθύμητη ή ακόμα ακόμα αδύνατη».

Η μελωδία του Δεκέμβρη λοιπόν ήτανε πράγματι πολύ πολύ σύνθετη. Διαχεόταν προς πάσα κατεύθυνση ατάκτως, και πράγματι, λίγες μέρες πριν τα Χριστούγεννα, κανείς μα κανείς, δε θεωρούσε πιθανή την επιστροφή στην κανονικότητα. Η μελωδία εξαπλωνόταν και η λάμψη της εξέγερσης δυνάμωνε. Ας δούμε όμως τις νότες μία μία.

Είναι οι δρόμοι που γεμίσανε με την άγρια χαρά της εξέγερσης. Με το ουρλιαχτό του περιθωρίου που βγαίνει στην επιφάνεια και σπάει τη σιωπή. Το άγνωστο στόμα που φωνάζει “είμαι και εγώ εδώ, δείτε με, ζω και εγώ σε αυτήν την πόλη, δεν είμαι σκουπίδι, δεν είμαι παρένθεση”.

Είναι ο ήχος που βγάζει το εμπορικό κέντρο της πόλης όταν καίγεται.

Είναι η σκηνή που όσοι την έζησαν δε θα τη ξεχάσουν ποτέ. Το τεράστιο χριστουγεννιάτικο δέντρο στην πυρά. Αυτό το δέντρο. Στο κέντρο της πόλης, μπροστά στη Βουλή, στη πλατεία Συντάγματος. Καίγεται. Καίγεται. Ναι ρε μάγκα, καίγεται! ΑΕΙ ΣΤΟ ΔΙΑΟΛΟ ΠΙΑ! Τώρα μιλάμε εμείς, η νεολαία, οι μετανάστες, το περιθώριο, οι αληταράδες που στήσανε γιορτή. Και εσείς βουλώστε το, γιατί δε σας κάλεσε κανείς. Ούτε λέξη ακόμα. Πίσω στα κανάλια σας, εκεί που σας παίρνει.

Είναι η κατάληψη της λυρικής σκηνής, όπου κάθε μέρα καλλιτέχνες -και όχι μόνο- συναντιόντουσαν και μέσω της τέχνης, δίνανε το δικό τους αγώνα μέσα στην εξέγερση. Όλοι ήτανε εκεί. Ηθοποιοί να στήνουν στο πόδι παραστάσεις του Μπρεχτ, μουσικοί να εφευρίσκουν νέες μελωδίες για να ντύσουν μουσικά τις κρύες νύχτες στην Ακαδημίας, ζογκλέρ να διασκεδάζουν τα παιδιά και πολλά πολλά ακόμα. Οργασμός ζωής και δημιουργίας. Που κρυβόταν τόσο καιρό αυτός ο κόσμος;

Είναι οι μαθητές. Χιλιάδες. Παντού. Κάθε φορά που θυμάμαι εκείνες τις μέρες αυτό δε μπορώ να το ξεχάσω. Επανέρχονται διαρκώς εικόνες, που μερικές φορές μιλάνε από μόνες τους:

Δευτέρα 8 Δεκέμβρη, πρωί στο σχολείο. Το κλίμα είναι βαρύ, είναι αλλιώς τώρα, το καταλαβαίνεις. Όλοι σε πηγαδάκια συζητάνε σιωπηλά. Προσευχή. Η υποδιευθύντρια παίρνει το μικρόφωνο: “Παιδιά το Σάββατο το βράδυ...”. Χτυπάει το τηλέφωνο. Πάρε το σχολείο σου, να πάρω και εγώ το δικό μου να κάνουμε πορεία, πάρε και τον Κ. και τον Ρ. να έρθουν όλοι. Προορισμός Προπύλαια. Βγαίνουμε από το σχολείο και ξεκινάμε για εκεί όλοι

μαζί, αυτή τη φορά δεν έχει πάει κανείς για καφέ.

Προπύλαια μία ώρα μετά, σχολεία ξεπροβάλλουν συνεχώς το ένα μετά το άλλο. Μέσα από το Μετρό, από την Πανεπιστημίου, από τη Σταδίου, από το Σύνταγμα, από παντού καταφθάνουν μικρές πορείες μαθητών. Είμαστε χιλιάδες. Ξεκινάμε για ΓΑΔΑ και η πόλη μας ανήκει. Σκοτώσανε έναν από εμάς, θα το πληρώσουν. 3.000 μαθητές φτάνουμε στο Αστυνομικό Μέγαρο. Ξαφνικά, από το πουθενά, όλοι αρχίζουν να τρέχουν και να επιτίθενται στη διμοιρία που φυλάει την είσοδο. Χαμός. Δε ξέρω αν τρέχαμε για να φτάσουμε στη ΓΑΔΑ ή αν τρέχαμε γιατί ο παλιός κόσμος ήτανε πίσω μας και μας κυνηγούσε. Πάντως τρέχαμε και νιώθαμε όλοι έστω για μία στιγμή ελεύθεροι και ναι αυτό το ξέρω, γιατί το έβλεπε στα μάτια του κόσμου.

Είναι οι γονείς που τρέχανε πίσω από τα παιδιά τους, να τα προστατέψουν, να είναι μαζί τους στις πορείες, στα επεισόδια στις συγκεντρώσεις. Οι γονείς που δε σου λέγανε “έλα σπίτι”, αλλά καταλαβαίνανε ότι δεν μπορούσες παρά να βρίσκεσαι στο δρόμο και για αυτό, παρότι ανησυχούσαν, ήτανε μαζί σου και τρώγατε μαζί τα χημικά και το ξύλο.

Είναι ένα κατεστημένο σε πανικό, έντρομο από την ένταση και το πείσμα των εξεγερμένων, να ψάχνει σύμμαχο στα δελτία των 8, να ψάχνει διέξοδο, αλλά να μην μπορεί να βρει, να μην μπορεί να επιβάλλει τίποτα. Να έχει για τελευταίο όπλο την καταστολή, την προπαγάνδα και τον τρόμο. Να νιώθει την κυριαρχία του να κλονίζεται από την κοινωνική έκρηξη.

Είναι ότι ένα κόμμα της ριζοσπαστικής Αριστεράς έκανε το βήμα να ενωθεί ή έστω να μπει σε διαδικασία να κατανοήσει και να συνομιλήσει με την οργή της νεολαίας. Μέσα στην εξέγερση, δια πυρός και δια σιδήρου, σε πείσμα όλων, να προσπαθεί να μετασχηματίσει την οργή σε αποτελεσματικότητα. Από τη μία, να παλεύει να δείξει στον κόσμο εκτός εξέγερσης, ότι η αγριότητα εκείνων των ημερών δεν είναι τίποτα άλλο από την αγριότητα εκείνη, που κάθε μέρα από όταν γεννιόμαστε, το σύστημα μας επιβάλλει και μας ταΐζει με τη σέσουλα. Από την άλλη, να επιδιώκει να περάσει στον κόσμο εντός εξέγερσης, ότι το ζήτημα είναι πως να οργανώσουμε την αγριότητα της ανθρωπιάς μας και όχι απλά να μείνουμε σε αυτή, γιατί αν μείνουμε μόνο στην αγριότητα, κινδυνεύουμε να χάσουμε την ανθρωπιά μας. Να κάνουμε το αίσθημα πολιτική και με βάση αυτό να καταστρώσουμε τη τακτική και τη στρατηγική μας για την ανατροπή, για να φέρουμε τα πάνω κάτω και τους κάτω πάνω. Και αυτό θέλει διάρκεια, θέλει οργάνωση και υπομονή και προ πάντως θέλει συλλογικότητα, η οποία είναι αυτή που μετατρέπει το “εγώ δεν αντέχω” σε “εμείς δεν αντέχουμε” και άρα δίνει τη δυνατότητα στον κόσμο, να ενωθεί κάτω από κοινές ανησυχίες και προβλήματα και να διεκδικήσει συλλογικά τη ζωή του πίσω.

Η πιο ιδιαίτερη και αξιοθαύμαστη νότα του Δεκέμβρη για μένα, είναι πως αν ρωτήσεις έναν έναν τους ανθρώπους που συμμετείχαν στην εξέγερση, ο καθένας θα έχει πολλές, πάρα πολλές δικές του νότες, με βάση τα δικά του προσωπικά βιώματα και προσλαμβάνουσες να προσθέσει στη μελωδία. Και αυτό μη το ξεχνάμε ποτέ.

Μικρός επίλογος

Ο Δεκέμβρης για μερικούς είναι ένα πράγμα. Είναι όλα αυτά που δε γυρίζουν πίσω. Μία στιγμή μέσα στο χρόνο, που μετά από αυτή, το ξέρεις, τίποτα δε μπορεί να μείνει ίδιο. Είναι

καθήκον σου να μην μείνει ίδιο.

Είναι ένας τάφος με ένα άσπρο φέρετρο. Και μέσα σε αυτό είναι ο Αλέξανδρος νεκρός. Και δε θα γυρίσει ποτέ. Τελεία. Δε θέλει άλλα.

Είναι μία γυναίκα, που θα προτιμούσε να πεθάνει, παρά να μάθει ότι το παιδί της σκοτώθηκε.

Είναι η παιδικότητα μία παρέας παιδιών που χάθηκε για πάντα.

Είναι οι υποσχέσεις που κάποιοι έδωσαν-και άλλοι μπορεί όχι- να πάρουνε εκδίκηση, ο καθένας με τον τρόπο που καταλάβαινε.

Είναι η γενιά μας που γαλουχήθηκε μέσα στις φλόγες της εξέγερσης και έχει πολύ ακόμα περπάτημα σε φλογισμένους και δύσκολους δρόμους, αλλά πρέπει να τους βαδίζει γιατί δεν έχει άλλη επιλογή.

Γιατί όπως μερικά πράγματα δε γυρίζουν πίσω, έτσι και για εμάς δεν υπάρχει δρόμος επιστροφής.

Θα το βαδίσουμε το δρόμο και ας είναι μακρύς. Αλλά θα το βαδίσουμε μέχρι το τέλος.

Αλέξανδρος Γρηγορόπουλος. Έτσι τον λέγανε. Και ήτανε 15.

[i] Σλαβόι Ζίζεκ- Βία, έξι λοξοί στοχασμοί, εισαγωγή.

[iii] Οι WU-MING για την Αραβική Άνοιξη (barikat)